

Seminář Český venkov – idyla nebo ne?

***Magdalena Kašková, **Zdeněk Kučera**

* magdalena.kaskova@natur.cuni.cz, ** zdenek.kucera@natur.cuni.cz

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje,
KUHIG – Centrum pro výzkum v kulturní a historické geografii, Albertov 6, 128 43, Praha 2

Hodnoty spojované s venkovskými oblastmi stejně jako možné cesty jejich rozvoje či řešení stávajících problémů patří k tématům, která neustále poutají pozornost. Podoba venkovské krajiny se určitým způsobem dotýká každého z nás, ať už v ní žijeme, či ji jen navštěvujeme, například za účelem rekreace. Na venkov a zejména na jeho prezentovaný i vnímaný obraz se tentokrát zaměřil seminář občanského sdružení Omnium, z. s., které se dlouhodobě aktivně věnuje péči o kulturní dědictví, památky a krajinu včetně pořádání různých setkání k těmto tématům.

Seminář nazvaný Český venkov – idyla nebo ne?, který se uskutečnil 8. června 2016 v Kokoříně, je prvním z plánovaného cyklu setkání zaměřených na problematiku venkova, jeho obrazů, identit, hodnot i proměn. Od rána do pozdního odpoledne se v příjemném prostředí Galerie Truhlárna vystřídala celá řada zajímavých příspěvků. Kromě přednášejících byli přítomni další odborníci rozmanitého zaměření, kteří se aktivně zapojovali do navazujících diskusí. Vedle geografů se semináře účastnili odborníci na zemědělství, (krajinní) architekti a urbanisté, ale i aktivní jednotlivci a podnikatelé, kteří mají přímou zkušenost se životem a hospodařením na venkově.

Po úvodním slově Jakuba Děda, předsedy sdružení Omnium, z. s., následovaly jednotlivé příspěvky. V prvním z nich se Zdeněk Kučera a Magdalena Kašková (PřF UK) zaměřili obecněji na vztah lidí k místu v kontextu proměn krajiny, a to s důrazem na krajinu pohraničí Česka. Následující příspěvek se věnoval již konkrétním problémům současného venkova. Jana Kolková (Alterstudio) na příkladu středočeských obcí upozornila na nešvary současné zahradní architektury v suburbanizačních zónách a ukázala možná řešení včetně návrhů zahrad, které v sobě spojují moderní trendy a respekt k tradičnímu charakteru okolního venkovského prostředí. Další dva příspěvky se týkaly problematiky zemědělství. Radim Perlín (PřF UK) ve své prezentaci diskutoval vliv zemědělské politiky a dotačního systému na stabilitu venkova zejména v kontextu specifické vlastnické struktury zemědělských podniků v Česku po roce 1989. Na problematiku dotací pak částečně navázal Petr Havel (Portál Naše voda), který se zamýšlel nad vlivem zemědělského hospodaření na stav krajiny a zejména na aktuální problém rovnováhy vody v krajině.

Odpolední blok zahájil po přestávce na oběd hostitel semináře Jaroslav Kroužek (majitel statku Březinka a Galerie Truhlárna). Na pozadí svého vlastního příběhu obnovení rodinného hospodářství na statku Březinka na Kokořínsku představil světlé i stinné stránky podnikání na venkově. V pořadí pátý příspěvek zaměřený na sakrální objekty v české krajině a jejich proměny po roce 1989 přednesl Tomáš Havlíček (PřF UK). Následující dvě prezentace se zaměřily na venkov z pohledu architektury a urbanismu. Nejprve představila Zuzana Pešková (Fakulta stavební ČVUT) výzkum urbanistické struktury středověkých sídel na základě analýzy starých map a archivních pramenů. Následně se Vít Rýpar (Fakulta architektury ČVUT) zamýšlel nad rozdíly mezi urbanismem města a venkova a pozicí

tématu venkova ve výuce architektury. Předposlední příspěvek semináře přenesl posluchače zpět do krajiny českého pohraničí. Netradičně pojatá prezentace Václava Čubra (ENVIC) představující česko-německý projekt Krajiny památné spíše než na historický kontext kladla důraz na dnešní stav krajiny v pohraničí a její působení na lidské smysly. Závěrečný příspěvek přednesl pořadatel semináře, Jakub Děd (Omnium, z. s.). Na příkladu Broumovska, kde sdružení aktivně působí, představil hodnoty venkovské kulturní, resp. sakrální krajiny a cestu jejích proměn. Poukázal však také na potíže, které s sebou přináší péče o tuto krajinu, a problém střetu mezi snahou o zachování původní podoby krajiny a naplněním potřeb jejích dnešních obyvatel. V příspěvcích se prolínal odborný a laický pohled na venkov a venkovskou krajinu. Spolu s diskusními poznámkami, které spontánně navazovaly na prezentace, tak vytvořily první střípky do mozaiky obrazu současného českého venkova, která bude dále doplňována během navazujících plánovaných setkání. Už nyní však lze říci, že seminář splnil jeden ze svých cílů – vyvolat diskusi nad velmi aktuálními otázkami budoucího vývoje venkova, nakládání s venkovskou krajinou a hledání rovnováhy mezi tradicí a autenticitou venkova na jedné straně a potřebami jeho dnešních obyvatel na straně druhé.

Program veškerých aktivit sdružení Omnium, z. s. včetně obsahu již uplynulých seminářů a akcí lze sledovat na webových stránkách <http://www.omniumos.cz/>. Zprávy z některých již proběhlých akcí byly též publikovány na stránkách internetového časopisu Klaudyán (<http://www.klaudyán.cz/>) a v časopise Informace ČGS (<http://www.geography.cz/>).